Ima. Januarij bapt. Bo: Bartholomaeg
Gygt: Joannem Michaelis et
Zophiae Con: Patrini Michael
Roviya. et Anastasia Bukowa,
Tchovyck zitiiet.

Es vont Kouf Kiego

Compositionis

IIIIIII
IIIIIII
IIIIIII
IIIIIII 34
IIIIIII 37

Ex Libris Renati
Bartholomaei Gi3
[illegible] B

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno
Incipit Litera
a Anno ad isomu

E. XIII. 25.

Anno

NIESMIERTELNOSC
PRAWOWIERNYCH,
Przy Akćie Pogrzebowym

Iáśnie Wielmożney Iey Mśći

PANIEY MARCYBELLE
Z WODYŃ WODYŃSKIEY
TRYZNINEY,

Wielkiey Wielkiego Xięstwá Litewskiego

PODSKARBINEY,

Brzeskiey, Suráżkiey, &c. &c.

STAROŚĆINEY.

Z Ambony Grodzińskiey, w Pánien S. BRIGIDY,

Przez

X. ALEXEGO PIOTRKOWCZYKA,
Zakonu Oycow Bernárdynow Prowincyey Polskiey

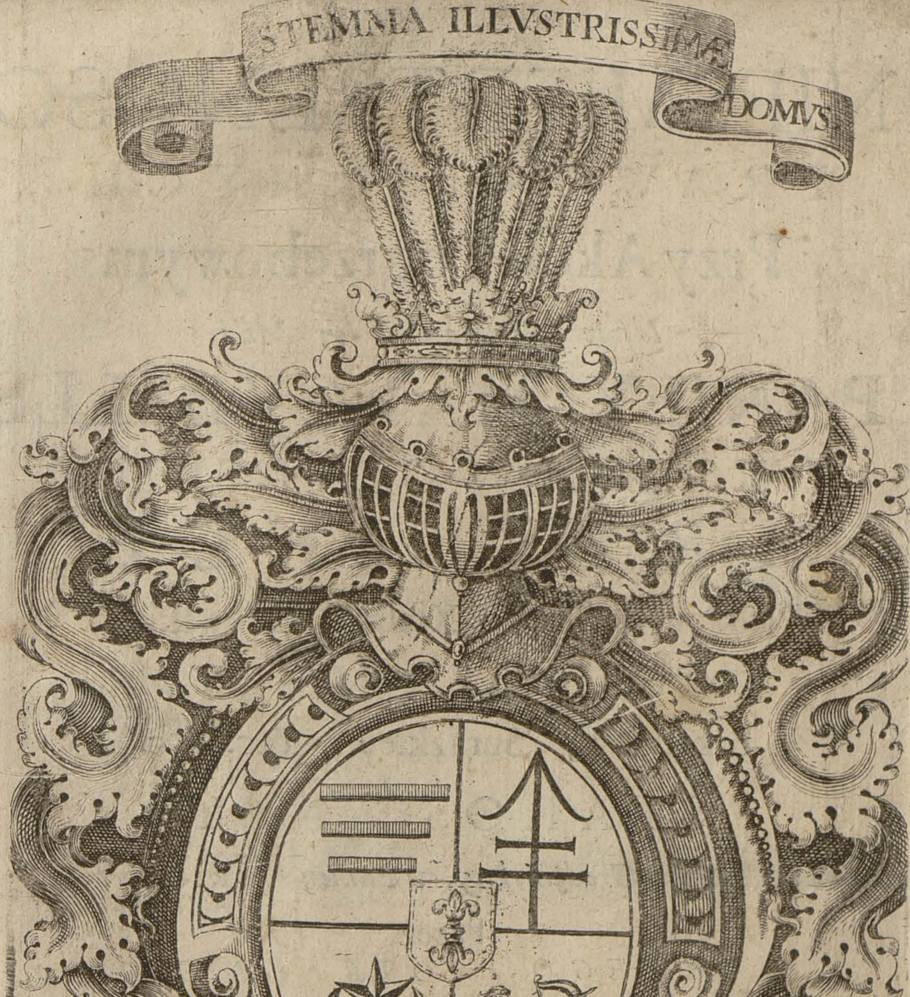
PROWINCYAŁA.

w Roku 1651. dniá 17. Páździerniká/

Kazániem zálecona.

W KRAK. *W Druk: Wdowyy Dziedzic: Andrz: Piotrk: Typ: I. K. M.*

9

STEMMA ILLVSTRISSIMÆ
DOMVS

IASNIE WIELMOZNEMV
IEGO MOSCI

PANV GEDEONOWI MICHAŁOWI TRYZNIE,

Wielkiemu Wielkiego Xięſtwá Litewſkiego

PODSKARBIEMV:

Brzeſkiemu, Surážkiemu, Stárośćie: Grodźińſkiemu, Mohilowſkiemu, Oekonomowi: Nowodworſkiemu, Perſztuńſkiemu, Przełomſkiemu, Rudnickiemu, Leśniczemu.

Memu wielce Mćiwemu Pánu y Dobrodźieiowi/ przy zdrowiu dobrym/ Boſkiego błogoſłáwieńſtwá.

ZAwſze chćiwa nowin ćiekáwość ludzka, mogłáby mi przyznáć beſpieczeńſtwo Iáſnie Wielmożny Mćiwy Pánie, żem z poſpolitego wſzyſtkim Mßałá zdawná ogłoſzoney decyzyey Páńſkiey, á nie ſubtelnego konceptu z głowy przy Akćie pogrzebowym záżył y tom ná widok świátu podał, o czym nikomu podobno nie táyno. Kto iednák wie żeś W. M. nie wybornego Krá-

somowce z bogátey Bibliotekí, ále z gośćińcá codźienna podroz odpráwuiacego Miniſtrá abo ſluge Bráciey Mnieyſzych záćiagnal, y temuz do druku mniey godna widzenia praca podáces kazal przebaczy powolnośći moiey. Miey przećie zá wielka y poćieſzna nowine láſnie Wielmożny Pánie PODSKARBI, *to com powrożyl z Chryſtuſem, iz prawowierna Malżonká twoiá vmieráiac ták znowu żyć zaczyna;* anima enim (*według Infulatá Niſſeńskiego*) per mortem è morte reſurgit: *y nie rozumiey ábyś skarb ze wſzech naykoſztownieyſzy ſtráćil, ráczey badz pewien ześ go przeslal do skárbcu Niebieskiego. Pozbawil kiedyś skárbow, zá Boskim dopuſzczeniem, nieprzyiaćiel duſzny Iobá bogátego, z lichwa potym oddal Bog ſtatecznemu w wierze, y gdy drudzy zá ſtráte poczytáli potomkow zmárlych że ich nie zádwoil, lubo inſze rzeczy we dwoynaſob odwetowal, Chryzoſtom świety probuie, iz y w tym nie ieſt vkrzywdzonym, poniewaz iedni w niebie, drudzy ná ziemi z nim wiekowáli; vczynil to, mowi,* vt oſtenderet quoniam illi tametſi prærepti ſunt, viuunt tamen, ac omnes Sancto Iob lætitia ſunt, cohæredeſque applaudunt: *y daley iák o skárbie przydal, iz zá przenieśieniem nie ſzkoduie ná nim:* Non à vitâ in mortem, ſed à domo in domum transferuntur. *Opłákiwáli znáć y Dawidá oni Iubilerowie, ktorzy iednego nád tyśiace táxowáli:* Tu vnus pro millibus reputaris: *on záś ná poćieche Phœnixem ſie bydz odzywa;* non moriar ſed viuam, & narrabo opera Domini:

y nie

y nie od rzeczy, ábowiem ßczerze vmárły świátu, á żyiacy pustyniey y Bogu Bruno, słußnie śmierć żywotem, pogrzeb chrzćinámi práwowiernych vtytułował. Mors corporalis quæ per tribulationes accidit, mors dicenda non est sed vitæ principium, post hanc enim mortem Sancti feliciter viuere incipiunt, vnde etiam dies obitus Martyrum natale dicitur. *Iáśnie Wielmożny Mćiwy Pánie W. W. X. Litewskiego* PODSKARBI, *z tych dowodow snádnie koniekturowáć możeß o świątobliwym zákończeniu, y ßczesliwym záczećiu żyćia Iáśnie Wielmożney twey Małżonki; bo árgumentuiac wielki wielu Zakonow Patryárcha Augustyn święty, że* non potest male mori, qui bene vixerit; *y vczyniwßy decyzya, iż* ad hoc prodest homini benè viuere, vt detur ei semper viuere, *vpewnił o Boskim miłośniku iákoby nie miał sie smućić z śmierći przyiaćielskiey, gdyż wie iż iemu nie ginie co Bogu nie zginęło.* Qui perfectè Deum diligit, non affligitur morte cuiusquam, quoniam qui toto animo Deum diligit, nouit nec sibi perire quod Deo non perit. *Tegoż ia zdánia o W. M. moim Mćiwym Pánu iestem, że ćie to nie frásuie, coć zginąć nie może: y owßem ná vtwierdzenie godna wspomnienia godnego Doktorá sentencya konkluduie.* Illi fleant suos quos in perpetuum existimant interijsse, nobis quibus mors non naturæ sed vitæ istius finis est, fletus omnes mortis casus abstergat: Non enim amitti videntur, quos non absumptura mors, sed æterni-

æternitas receptura eſt. *ráczey przy wolnym ſumnieniu w weſołym pożyćiu kończ wiek twoy ſczęśliwie, y tám ſerce twe dyryguy, gdźieś skarb przed ſobą wysłał, á nas zdawná życzliwych Bogomodlcow y ſług ſwych w miłośćiwey łáſce ſwoiey chowáy; do ktorey ia z Bráćią moią pilnie ſię zálecáiąc, zoſtawam W. M. Mćiwego Páná y Dobrodźieiá vniżonym*

Bogomodlcá y ſługá,

X. Alexy Piotrkowczyk Zakonu ś. Fránćiſzká Bráćiey Mnieyſzych. m. p.

KAZANIE.

Qui credit in me, etiamſi mortuus fuerit viuet; & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum. *Ioan: 11.*

NIe dopiero Marćie w żálobe po Bráćie przybráney dána tá áſſekuracya Jáſnie Wielmożny Biſkupie / Wielebny Paſterzu Dyoecezyey náſzey / Jáſnie Wielmożne / Wielmożne / Mośćiwe Páńſtwo / y wſzyſcy przezacni Audytorowie: przy żałobnym iednák dziśieyſzym Akćie / trudno mam żal vkryć / bo śmierć okrutna nie tylko gromádne Hordy Biſſurmáńſkie ná pobojowiſku kładzie / geſtym trupem Schizmatyckim vśćiela pola / ále y práwowiernym nie folguiąc / znośi meżnych Bohátyrow / gromi walecznych Pułkownikow / we krwi Rycerſtwá odważnego brodzi: á zátym y wſpomnienie iey muśi bydź náder przykre: O mors, quam amara eſt memoria tua! *Eccl: 41.* Po nas padł wyrok Páńſki / ktoryśćie ſłyſzeli w Ewángeliey / iż w ſámych Othomáńſkich / nie Chrześćiáńſkich Páńſtwach / miáłá dokázowáć / Oſmánom Tureckim / nie Krolom Chrześciáńſkim / wolno było korony zdzieráć z głowy / Wezerow Bogá nie znáiących / nie Hetmánow krzyżem ſie ſzczycącym Chryſtuſowym znośić / Báſzom Máchometáńſkim / nie Offi yerom Bogu hołduiącym wydzieráć regimenty / Bábilońſkie nie Sármáckie odbieráć ſkárby. Alić w tych nieſzczęśliwych czáśiech ziśćiło ſie nád námi proroctwo Izaiaſzowe w Rozdź: 3. opiſáne / że gdy Pan záſtepow z Jeruzálem / y z krainy Judſkiey poznośi mężow woiennych /

Smierć y práwowiernym nie folguie.

Eccl:41.

Wyrok nie ná práwowiernych.

Czás terá źnieyſzy opłakánia godny.

Iſa: 3.

nych / żołnierzow odważnych / Kśiążetá potężne / tunc corruet populus, wßyscy śie przybiorą w żálobe. Dźiś bowiem opłákána Koroná Polska lámentuie z Prorokiem *Thren: 1.* Abstulit magnificos meos de medio mei, vocauit aduersum me tempus, vt contereret electos meos. Dźiś Krol Pan nász Miłośćiwy nárzeka / iż tá Tyránká fulcra Reipublicæ, mądrych Senatorow / y w dźiełách rycerskich biegłych Pułkownikow kosą swą podćiełá. Dźiś cne rycerstwo wzbudza żálobne Threny / iż ostradáło dobrych y nádet ßczesliwych Regimentarzow / ktorzy im w krwawym boiu kredensowáć byli zwykli. Dźiś náostátek Wielki Wielkiego Xięstwá Litewskiego PODSKARBI, boleie ćiężko / że go tylko przy Skarbie Rzeczypospolitey zostáwiwßy / iego naykochánßy z reku mu wydárłá : bo ieśliż ták iest (iákoż nie pobłądźił Salomon mądry) iż Amicus fidelis protectio fortis, qui inuenit illum, inuenit thesaurum; toć kto go ostrada / tráći skarb kosztowny. Lecz możeß ztąd okrutnico nie vpewniáć śie o zwyćięstwie / áni tryumphowáć / ábyś y práwowiernych woiowác miáłá / vczyniwßy bowiem tránsporzycyą słow Zbáwićielowych zá fundament kazánia mego záłożonych / iż nie tylko żyiący w Wierze Kátholickiey vmierác nie máią / wßákże y vmárli żyć będą ná wieki. Etiam si quis mortuus fuerit viuet : záplákáne oczy / y bolesne sercá znáydą w nich poćiechę. Ták y sam Bog w podobnym żalu ćießył płáczących nád poboiowiskiem. *Isa: 26.* Viuent mortui tui : Interfecti mei resurgent, expergiscimini & laudate qui habitatis in puluere : wskrześe ia tych vmárłych ktorych opłákuieß / powstáną zábići wy w żálobe przybrani y popiołem przytrząśnieni / ocuććie śię y chwalcie Páná. A żeby śnadź to práwie Anyelskie śmierći nie podległe życie, y ći Phœnixowie ktorzy vmieráiąc żyią / nie byli w podźiwieniu / ná

zbáwien-

Skarb vtrácony.

Eccl: 6.

Dáremny tryumph.

Poćiechá żáłosnym

Isa: 26.

Też dał Bog w podobnym żalu.

zbáwienny żalot tey zacney Heroiny / Wielkiey Wielkiego Xięstwá Litewskiego PODSKARBINEY, Brzeskiey / Suráżkiey / Stárośćiney / zá pomocą Bożą / y pilnym łask Wászych słuchániem / będę ie chćiał elucydowáć. Przyimiesz Przezacna Audyencya iáko od podrożnego / lubo prostym konceptem wystáwione.

NJe tusze áby kto miał bydź ták opieszáłym w rozum / v kogoby rzetelna y rzeczywista powieść Páńska / iż práwowierni vmieráiąc żyią / w mniemániu zá Paradoxum vchodziłá; bo nie tylko w náukách Chrześćiáńskich dobrze wyćwiczonych / y onych inszym vżyczáiących / wyraża pismo Słońcem / ktore zachodowi nie podległo: Qui erudiunt multos ad iustitiam, fulgebunt in perpetuas æternitates; wszákże y o wszystkich mądrych mądrze powiedział Seneká nie głupi / iż západáiąc iáśniey świecą niżeli ná wschodźie: Sapiens securius moritur quàm nascitur. Dawno pomárli dowćipni Homerowie / Owidyuszowie / przecię iák ná żywych w Szkołách Poetowie pátrzą / gdyż y sámi o tákim po zeszćiu wrożyli żyćiu / ktoremu vroczne oczy y záwistne sercá nie zászkodzą:

Powieść rzeczywista, nie Paradoxum.

Nie przyimuie vczonych śmierć żywota.

Fama manet facti posito velamina curru,
Et memorem famam qui bene gessit habet.

bá y świeższy w swoich Lirykách:

Poetowie y po śmierci żyią.

Nescit cedere
Est sola virtus quæ posuit caput
Sublime cum cœlo, hanc neq; arctos
Trudet ad Hesperium cubile.

Sarbieu: in Lyricis.

Nie dopiero y wymownych pochowano Demostenow / Cyceronow / á widy do tąd przez swych Oratorow mowią / y iśći się iednego z nich powieść / iż pámiętne dźiełá ludźi nieśmiertelnymi y práwie niebieskimi bydź opowiádáią:

Vmárli krásomowcy mowią.

dáią: Opes & vita caduca & fluxa sunt: & opes quidem ante nos sæpè, vita nobiscum semper abit: Nomen autem & fama æternant, eaque sola cùm non erimus hîc erunt. Nieznáć pewnie do tych czas y mogiły onych Gálenow/ Hippokrátesow/ kto iednák ich áforyzmow słucha/ iákoby sámych słuchał; á lubo ći ij powiedźieli/że contra vim mortis non crescunt herbæ in hortis: nie ták ná śmierć potępiáią/ áby inszego wiekowánia nie mieli obiecowáć; zkąd y Báronius ná rok 716. pisząc/ wspomina iż Theodozyusz Cesarz w chorobie od Doktorow odstąpionym będąc/miásto recepty to słowo/ Sanitas, ná nagrobku odrysowáć kazał: iákoby chćiał rzec według świeżo przeczytáney Ewángeliey; vmieráiąc nábede zdrowia. Juz y práwni Solonowie/ Likurgowie/ Justyniánowie/ nie zdádzą sie żyć ná świecie/ żyią przećie ná Seymikách/ Trybunalách/ y Seymách generálnych/ gdźie ácz by przewinionego/ iáko niegdy spráwiedliwy Párlament zaboyce Kárákálle/ zá ktorym supplikowano/ áby miedzy Bogow był policzonym/ná śmierć sentencyowáli: Vt vultis sit Diuus, dummodo non sit viuus; nie præiudykuią po śmierci nástepuiącym wiekom. Bez wątpienia y oni stárzy Philozophowie in cineres do tąd resoluti, ich iednák integritas w Axyomátách/ y inszych dowćipnych náukách/ zda sie bydź incorrupta; y mniey mam w podźiwieniu postepek Apollodorá/ iż Sokrátesowi po dekrecie ná śmierć przyniosł do wiezienia száte piekną: o czym *Ælianus lib: 1. Vari: Histor: cap: 16.* pisze; tey bowiem był nádźieie/ że go ná insze dáleko dłuższe wiekowánie stroił y wypráwował. Tegoż potwierdził Circides, ktory vsłyszawszy iż go ánimowano áby sie nie wzdrygał śmierci/rzekł/ że sie nie lęka: Video enim post mortem viros in omni sciẽtiarum genere doctissimos; ex Philosophis Pithagoram,

Medykowie leczą.

Chory vmieráiąc nábywa zdrowia.

Iurystowie z podgrobowcá decydują spráwy.

Philozophow náuka dotąd w popiele nie gáśnie

Wypráwá iednego z nich ná dłuższe wiekowánie.

goram, ex Historicis Hycatheum, ex Poëtis Homerũ, qui suis literarum monumentis immortale sibi nomẽ pepererunt. W czym że y drudzy nie byli przecznymi / sáme enkomia ktore pochlebne dawáli śmierci (iáko Seneká zowiąc ią portem bespiecznym/ Eurypides álmátyą ábo ápteką áromátow pełną / Sophokles lekárzem / Horácyus szcześliwośćią) pokázuią. Podźmyż ex Palæstra Mineruæ ná polá Marsowe/á y tám lubo hártowne groty w sercách mężnych Káwálerow więzną / ostre szable głowy odważnych Bohátyrow znoszą / ogniste kule dzielne Rycerstwo gromią / á wzdy w krwáwych potokách zdádzą się żywe dusze pływáć / y wiele ich ktorzy z Hetmánem Thebáńskim ná poboiowisku vmieráiąc/iákby dopiero żyć poczynáli tryumphuią. Nieomylna ábowiem byłá oná ássekurácya chwálebnego Hetmáná Máchábeyskiego / *1. Machab: 2.* ktory do przelania krwie ánimuiąc/ wiekopomną przyobiecał sławę: Date animas vestras pro Testamento Patrum vestrorum, & habebitis gloriam & nomen æternum; gdyż ácz nie dopiero zeszli odważni Kurcyusowie/ silni Herkulesowie/ mężni Achillesowie / przecie etiam post funera bellant. Pátrzcież y ná Prozápie zacne/ Fámilie rodowite/ w ktorych Pánegirystowie persone z persona iák złotnicy w láncuchu ogniwo z ogniwem wiążą/ á doświádczycie/ że chociaż/ według mądrego Krolá/ wiek przodkow zacnych Arythmetyká może bydź oczrklowány/ pámietne dzieká zstárzeć się nie mogą / áni im lat liczą: Bonæ vitæ numerus dierũ, bonum autẽ nomen manet in æternũ; y owszem iedná osobá żywa drugą nievmárłą być pokázuie/ gdyż z postępkow Synowskich przedni z Phizyognomistow Izráelskich o dźiełách Oycowskich koniekturował / mowiąc: Mortuus est Pater eius, & quasi non sit mortuus, reliquit enim sibi similem post se; y wierzćie iż nie dármo

Woienni vmieráiąc żyć zaczynáią.

1. Mach: 2.

Etiã post funera bellant.

Fámiliy zacnych nieśmiertelnosć.

Z Synow żywych, o Oycách nieśmiertelnych kõ iektuią.

Ambros: lib: de Sũmo bono. dáwno Kśiegi Rodzáiu obszernie opisuią / bo mowi Ambrozy ś. iż z nich martwe osoby żywym głosem do nas mowią: Vita priorum norma aliorum, qui dum laudantur, alij informantur. Ale nie tu ieszcze meth Ablow/ktorych y z pod grobowcá głosy niebiosá przenikáią / y nie ci to z Lázárzem/ z pod kámieniá wychodząc stype przemieniáią w bánkiet / bo ácz wysoce wsławionych/ wszakże pogánow ná monstre wywodził/á Pan sámych práwowiernych nieśmiertelnośćią vprzywileiował: Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit viuet, &c. A podobno mátronom/ áni tey zacney Heroiny J. W. Jey M. P. Podskárbiney/ nie służy ten sposob wiekopomnego żyćia/ ktorym meżowie żyią: pewnie nikt ná tym sie nie záwiedźie / lubo bowiem puszczecug Stározakonnym Pániom mądrym/ ktore Hieronim ś. *in Epist: 140 ad Principem*, ták wspomina: Ruth, Hester, & Iudith, tantæ gloriæ sunt, vt sacris voluminibus nomina indiderint: wiele liczysz Mátron/ tyle ráchuy Autorow/ktorych Kśiąg doczytasz sie w pismie. Nie bede iey rownał y z onymi ktore w nowym Testámenćie *ad Philip: 4.* miedzy Káznodźieiow policzono / á *Basilius Seleucen: Orat: 2.* iák w sworze ie z nimi monstruie świátu: Video fœmineum sexum tangi Paulini cursus æmulatione, video Apostolicos sudores in mundi stadio imitatione exprimere. Niechce ráchowáć y z tymi / ktorych potencyey Doktor Anyelski Thomasz ś. dźiwował sie / bo vwáżáiąc iż *1. ad Cor: 7.* przyznano białeygłowie práwowierney/ że przez nie niedowiárek mąż poświećić sie może: Vir infidelis per mulierem fidelem saluabitur; zá cud to práwie ná widok wystáwił: Infidelitas est culpa tenacior, virilitas sexus robustior, sanctificare actus difficilior, & tamen cùm esset mulier, emoliuit robustum, mundauit immundum, & sic sanctificauit infidelem virum.

Pytánie, służyli białymgłowō táka nieśmiertelność?

Hieron: in Epist: 140. ad Principē.

Białegłowy w piśmie y náukach biegłe.

virum. Kto iednák znał y tę zacną Heroinę / wielką iey mądrość przyznáć musiał. Przyznáwałeś J. W. M. Pánie Podskárbi / ábowiem y teraz iákoby ná żywey często wspominasz słowá / y ápprobuiesz co mądry Sálomon powiedział / iż szczęśliwy náder mąż ktory vważną małżonkę ma w domu: Beatus qui habitat cum muliere sensatâ. Przyznawáli y Jch Mość / ktorzy ábo ktorz náwiedzáć ią byli zwykły / gdyż w rozmowách z nimi drugą Thekuitę mądrą / ábo Abigáil rozsądną wyrażalá w sobie. Przyznawáć musieli y Dworzánie zacnemu Domowi JchMciow służący / bo ácz według náuki Sálomonowey / dla vstáwicznych chorob nie mogłá gospodárowáć / ználi ią bydź vważnie báczną Pánią: á zatym co komuś pochlebnie świece z láternie wyięta / z przydániem słow: Extracta magis, zá Symbolum dano / to ia bez pochlebstwá Duszy iey wysoce rozumem vbogáconey / że po śmierći w dobrȳ dobrych przyiaciół wspominániu iáśniey świeći / przyznáć muszę. Nie śmiem / względem męstwá / málowáć iey Judythą z páłászem ostrym / Jáhelą z hártownym grotem / áni iedną z Amazonek mężnych / bo ieszcze sławny Poetá Wirgiliusz pisząc ad putatam Iunonis Antistitam, sámemu mężowi tarcz y szablę / białeygłowie obraz y paciersze / do ręku dáwáć kazał:

Cura tibi Diuûm effigies ac templa tueri,
Bella viri pacemq́; gerant, queis bella gerenda.

to iednák wiádomo wielom / iż lubo w słábey płci / y zdrowiu niesposobnym / mężnego sercá byłá: A daymy iż v Polakow niewiem zkąd vrosło przysłowie: Geneálogia nie idzie po kądzieli / bo do tąd Polacy swych Bab Herbámi się szczycą / y máią fundáment w pismie zacnym z mátek vrodzeniem popisowáć się: Non sumus filij Ancillæ sed liberæ, gdyż y Rebeką lubo ią tylko o Oycá pytano / oná librum ge-

Mądrość I. W. I.

Eccl.:15.

Prou:20.

Symbolū nie pochlebne.

Zalot białogłowski z nabożeństwa, nie z mięstwá.

Stárożytny zwyczay Polski.

Gen: 24. brum generationis wywodząc / że iest corká Bátuelá/ wnęczká Melchy/ nie zámilczálá ktora go mátká vrodźilá: bym ia iednák Kronikárzem nie Káznodźieią przezentowal śie tu/ przyznalbym Fámiliey Jáśnie Wielmożnych Jch Mćiow / co niegdy Caſsiodorus Dácyuszowi / iż Neſcit inde naſci aliquid mediocre, ſed tot probati quot nati; nie máß w niey nic martwego / wßyſcy żyią / y kwitnąc nie vſycháią. Bywa w niektorych Fámiliách / iák ná drábinie Jákobowey/ po ktorey iedni postępuią w gorę/drudzy zpuszczáią śie ná doł; ábo według dystynkcyey Philozophow/ ktorzy twierdzą/ że Generatio eſt progreſſus à non eſſe ad eſſe; gdyż nie w nowinę z chłopá Szláchćic; zás corruptio de eſſe ad non eſſe, z Szláchetnie vrodzonego podleyßy nád wieśniaká/ bo y od kruszcow bogátych gruby odchodźi żużel. Tey iednák zacney Prozápiey tych áſcenſow y deſcenſow nie możemy przyznáć / ábowiem z Oycá Woiewody Podláſkiego/z Mátki Woiewodzanki Lubelſkiey vrodźiwßy śie/ do wßystkich przednieyßych Stolkow Senatorſkich / y Vrzędow Koronnych / tákże W. X. Lit. odzywáć śie może. Wyświádczą Sobiescy, gornych Woiewodztw poważni Senatorowie: wyświádczą Tęczynscy, ná tychże Stolkách mądrzy Konſiliarze: wyświádczą Rozrazevvscy od nich nie podleyßy: wyświádczą Zamoyscy, przy boku Páńskim vważni Pieczętarze/ w dźiełách rycerskich biegli Hetmánowie: wyświádczą Daniłovviczovvie, Wielcy Koronni Podſkárbiowie/ y Woiewodowie: wyświádczą Radzieiovvscy, y pod ten czás Orłá piástuiacy; tákże y Rodzeni J. W. J. Mći/ Káßtellan y Łowczy/ Podláſcy/ á bym względem zacnego z zacnymi zpowinowácenia / krotkośći wygadzáiąc pominął inßych/ ácz o tobie w twoieyż Bazylice / gdźie iák żywy z nagrobku / pámiętne dźiełá swe nam przypo-

Trudno o zacność Fámiliey bez przypády hańby.

Pámiętostawna rodowitość Ich MM. PP. Wodyńskich.

przypominaſz J. W. WIESIOŁOWSKI, Wielki W. X. Lit. Márſzałku milczeć nie mogę ſam J. W. GEDEON TRYZNA, Wielki W. X. Lit. Podſkárbi / rowny wſzyſtkim wyżey wſpomniánym / niech wyſtárczy. Lecz przebacz J. W. Mćiwy Pánie / y inſze J. W. Mćiwe Páńſtwo / iż zacnieyſze nád was zpowinowácenie wſpomnię / to ieſt z Fámilią Saluatoris, świątobliwym Zakonem Konwentu tego / kedy Ciotká J. W. Iey Mći pámiętnymi przyſługámi żyiąc w grobie / ná Sieſtrzenicę ſwą oczekiwa: ábowiem według powieśći Mędrcá / *Sap: 8.* tá Fámilia zacnieyſza / ktora ieſt Bogá bliżſza. Generoſitatem glorificat contubernium Dei habens, & omnium Dominus dilexit eam; y ieſliby komu nie przypádło do upodobánia / iż ten żálobny Kátáfálk / wozem tryumphálnym zmárła Heroine żywa Tryumphatorką vtytułuie / nie ia / wſzákże ſławnopámiętna Xieni ANNA SOBIESKA opowie ſię przy niey: y vſzłoli Kláudyey Weſtálney Rzymſkiey Pánnie / iż poſtrzegſzy że ieden z woyſkowych Oberſzterow przeſzkádzał Brátu iey do Tryumphu / owá vfáiąc iż w kośćiele Boginiey Wáſty byłá konſekrátką / ſkoczyłá ná woz do Brátá y muśiał ſię Tryumph kończyć. Pewnie y tá Bogu poświęcona / o ktorey nic nie wątpię że iuż z Bogiem tryumphuie / Sieſtrzenicy ſwey do podobnegoż tryumphu dopomoże. Ale mniey podobno godna rzecz cudzym kogo pierzem zdobić / y opiſowáć MARCYBELLĘ podobną Marcelli / ktorą zálecáiąc Hieronym ś. mowił: Poniechám kolorow Retoryckich, & nihil in illa laudabo niſi quod proprium eſt: Hæc opibus & nobilitate contemptâ, facta eſt paupertate & humilitate nobilior; o tey J. W. Iey Mći powiem / co o Pauli tenże Purpurat powiedział: Nobilis erat genere, ſed multo nobilior ſanctitate; bo wiem z náuki tegoż / y Ewángeliey Pogrzebowey /

Zpowinowácenie z rownie zacnymi Ich Mćiámi.

Ktora Fámilia Bogá bliżſza, tá zacnieyſzá.

Sap: 8.

Kátáfálk vchodźi zá woz tryumphalny.

Mniey chwalebna cudzym ſię zdobić pierzem.

Práwo-wiernych zalet. bowey/ że po śmierći wiárą y vczynkámi ná wierze śię wſpieráiącymi/ práwowierni żyią. Ille apud Deum potior & nobilior, non quem nobilitas generis, aut dignitas ſæculi, ſed quem deuotio fidei, & ſancta vita, Deo commendat. A tákieyże to potencyey ieſt wiárá/ iż nieśmiertelność dawa: bez wątpienia ták o tym trzymáć mamy; bo ieſliż ſine fide impoſſibile eſt placere Deo, pewnie y wiekowáć z Bogiem/ ktory że ieſt obiectum fidei, dowodźi Auguſtyn ś. ánimuiąc: Weſelimy śię wierząc w tego ktorego nie widźimy/ widźieć iednák będźiemy/ gdy do niego przyidźiemy. Gaudemus & nos credendo in eum quem non videmus, vt ſecuri eum videamus, cùm ad ipſum peruenerimus. Miałem ia w podźiwieniu/ czemu Zbáwićiel zá ſáme wiáre ożywia y kánonizuie *Wiárá ożywia, y kánonizuie.* nápoły vmárłą Mágdálene: Fides tua te ſaluam fecit; poniewaz według Theologow / ad iuſtificationem in adultis non ſufficit ſola fides; y ktoby przecznie trzymał/ Concilium Trydentſkie *Seſſ: 6. cap: 8* klątwą mu pogroźiło: nie zdrożne iednák zdánie ś. Ambrożego/ iż quamuis *Ad Hebr: 11.* delinquentium grandis ſit culpa, fidei tamen maior eſt gratia. y nie dármo Doktor narodow vtytułował ią Subſtáncyą/ bo ná niey wſzyſtkie inſze cnoty wſpieráią śię. Ja zás vtytułuię Rotmiſtrzynią / ábowiem y Chryſtus woyſkowym trybem poſtąpił z Mágdáleną / kiedy iey wierze *Wiárá ieſt cnot fundámentem.* dał dánk iáko Rotmiſtrzowi / lubo odźálowániem oleyku koſztownego/ y łez dáleko koſztownieyſzych/ iákoby żołdátámi ná kánonizácyą zárobiłá. Rozumiałem też iż Bog ná ſzczegulne vmartwienie weyźrzał Niniwe miáſtá/ w ktorym zá wyrokiem Krolewſkim zmorzeni poſtem ludźie/ y *Ionæ 3.* bydło/ głoſem żałobnym niebioſá przenikáli / álić ſámá wiárá z zwyćieſtwá tryumphuie. Co vtwierdzáiąc ieden z poważnych Kommentatorow / mowi: Ecce ad aurem

Domini gemitus etiam brutorum animalium peruenerunt, qui quidem dum fidei militum militant, cælũ cum supplicatione militarunt. Zgołá słusznie Pan powiedział Marcie w Ewángeliey / iż práwowierny lubo by vmárł / żyć będzie! w kim zás wiárá vmrze / nie trzebá mu dzwonić / áni Requiem śpiewáć. y toć to iest / dla czego zá prośbą tey gospodyniey przybywszy Pan ná wskrzeszenie Brátá / wprzod sie z nią zábáwiał rozmową / niż trupá ożywiał; ábowiem według subtelnego w koncept Chryzologá / pilniey było rátowáć słábieiącą w wierze (co poznáć z onych słow: Gdybyś tu był Panie / Brátby nie vmárł) niżeli tego ktory sie przenośił ná szczęśliwe wiekowánie. Nie dźiś tákże stánełá decyzya / iż Extra Ecclesiam non est salus, bo zdawná Izáiasz niedowiárkow odsądził żywotá / ábo dekretował ná wieczną zgubę: Gens & regnũ quod non seruierit tibi, peribit. á septuaginta Interpretes czytáią: Gens & Reges qui non seruierint tibi peribunt. Niech bowiem kto ma dobroć Tytusá Wespázyaná / mądrość Aureliánowę / przestrzega z Traianem spráwiedliwośći / záluie z Neronem / iż sie z kim ostro obszedł; á iest extra Ecclesiam, żyiąc trupem śmierdźi. Niechay w pracách przechodźi Apostołow / w ćierpliwośći Męczennikow / w vmartwieniu Wyznawcow / w czystośći Zakonne Pánny; si est extra Ecclesiam, vmárłym iest / ná wieki nie ożyie; bo tłumácząc wspomniány dekret Izáiaszow Hieronim ś. mowi: Gentes & Reges earum, qui seruire Ecclesiæ noluerint, bonam & vtilem seruitutem, vt in Apostolicam transeat dignitatem, peribunt eâ perditione quæ impijs præparata est; á zátym iáko słuszna powieść Páńska: Qui credit in me etiamsi mortuus fuerit viuet; ták słuszne y odsądzenie niewiernych żywotá. Słuszna y w drugim punkćie / iż práwowierny

Eușeb: Galli: de pœniten: Niniuit.

W kim' vmrze wiara, dzwonić mu nie potrzebá.

Ioan: 60.

Extra Ecclesiam non est salus.

Kto wierząc vmie ra żyie.

Kto żyiąc wierzy, nie vmrze

żyiąc nie vmiera; Et omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum. y ztąd kiedy ied̄nych z Gedeonem trwożyły ármatne woyſká/ w wierze nie w potedze vfność pokłádáli/ gdyż pomienionego á do cudow Boſkich odwoływáiącego ſie/ ánimuiąc Anyoł:

Iudic: 16.

Vade in hâc fortitudine tuâ, & liberabis Iſraël de manu Madian; wiáre ſecundum Theodoretum, potego być rozumiał.

Theodor: q. 12. in Iudic.

Firmam de Deo habebat opinionem, & meruit audire ab Angelo, proficiſcere in hâc fortitudine tuâ, id eſt in robore fidei huius, & vinces Madian: gdy też drugich z álterowáło okropnie burzliwe morze/ ofuknął ich Pan mowiąc: Quid timidi eſtis modicæ fidei? gruntownieyſzy zás w wierze zákáſawſzy ſie/ wſkoczył w głebine iákoby ná ląd beſpieczny:

Matt: 14.

Deſcendens Petrus de nauicula, ambulabat ſuper aquas vt veniret ad Ieſum: y wiárá pewnie nośicielem ie° byłá/ bo mowi *Cyrillus in cath: 5.* Credens ambulauit ſuper aquas, omni fundamento firmiorem habens fidem.

Práwowiernych nic nie trwoży

Stráſzyły y inſzych meteory gorne/ zá ktorych poruſzeniem grzmot ſtráſzliwy/ y potężne pioruny przeráżáły ſercá ludzkie/ Theodorus iednák Abbas, o czym *Eribertus Roſueidus in Vitis Patrum, lib: 15.* piſze/ mocno wierząc/ zoſtawał nieporuſzonym; y kiedy go pytano ieſliby ſie lękał/ odpowiedział: Si cælum terræ adhæreat, Theodoſius non timet; By y niebo ziemie przyciſnęło/ mnieby nie zátrwożyło. A o wierze tey zacney Ʒ⁊eroiny J. W. J. potrzebáſz świádectwá y dowodow? ſłuſznieybym záiſte wſzyſtkim widoczne ſłońce pálcem pokazał/ niż o tym mowił/ o czym nikomu nie táyno; záżyie przeto ſpoſobu/ ktorego záżył pewny Orator/ gdy drugi gotuiąc ſie ná Án- ygonow pogrzeb vmárł; wſtąpiwſzy bowiem ná Kátedre cztermá słow ſkończył Orácyą: Antigon de ſeipſo loquatur. y tá żyie/ niech od ſiebie mowi/ á mowić pewnie

Żyie tá zacna Heroiná, niech o ſwoiey wierze mowi.

bedzie

bedźie rzeczą nie słowy / wspominaiąc nabożeństwá ktore miáłá w vczęszczániu do Naświetszego Sákrámentu / w modlitwách do Bogárodźice Pánny / do Pátronow swoich / osobliwie do nászego Pátryárchy / w przygotowániu sie ná śmiert po skonczeniu Jubileuszu y vmocnieniu Sákrámentámi ná pielgrzymstwo do gornego Hieruzálem. Ale nie dosyć ieszcze prawowiernemu ná komprobowánie wiáry sámym sie nabożeństwem bez inszych vczynkow dobrych popisowáć / bo tego był zdánia Theodoretus, pisząc *in Epistolam ad Ephes:* iż táki niebá chybić może: Quicunq; Christi fidelis si scuto fidei tantum tectus, ex hoc bello ad cælestem triumphum transire sperat, decipitur. Toż wyznał *Gregorius re & titulo magnus,* że iák owoc drzewo / ták vczynki człowieká wyświadczaią: Ille veraciter credit, qui exercet opere quod credit: y niech sie nikt przy wierze ná sámym okupie Páńskim nie záſádza / bo z obligácyą záchecenia do prac stánął / według świádectwá przedniego z Káznodźieiow / ktory Tytusowi w głos to wszystkim opowiádáć kazał: IESVS CHRISTVS dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum: Hæc loquere & exhortare, & argue cum omni imperio. Co przetrząsnąwszy dowćipem sławny Kárdynał *Caietanus,* czyni illácyą Boskiego ná nas obligu / że sie niebieskiego wiekowánia nie dołeżymy: Etsi Christus redemit ac mundauit sibi populum, eâ tamen lege eum redemit ac mundauit, vt seipsum quoque populus seruet ac promoueat, vel sit æmulator bonorum operum, non vacet otio, non tepescat, sed velut æmulando incumbat bonis operibus: krotko mowiąc / káżda osobá prawowierna ma wyrázáć w sobie nie tylko Mágdálene bogomyślną / wszákże y Marthę prácowitą; y przenoszac sie

Nie sámo nabożeństwo wiáre vtwierdza.

Vczynki práwowiernego pokazuią.

Ad Tit. 2.

Okup Chrystusow nie vwalnia od vczynkow zbawiennych.

Wiará z vczynkámi społem máia chodźić.

szac sie

ßac ſie z tey niżiny podobney Egiptowi / do gorney Páleſtyny/ powinná nie ſámego Moyzeßá náśládowáć w gruntownym wierzeniu / lecz y Aároná w pobożnych vczynkow wykonániu: ábowiem doczytawßy ſie Origenes *num: 33.* że Jzráelitowie in manu Moyſi & Aaron wyßli z niewoley Egiptſkiey/ nápominał: Vtraque manus neceſſaria eſt vt inueniatur in nobis, non ſolum fidei & legis cognitio, ſed etiam actuum operumq; perfectio. Abym nie ßerzył ſie mowa w wyliczániu dzieł zbáwiennych tey zacney Heroiny J. W. J. z dwoch oſobliwych / ßczodrobliwośći y wyćierpienia/ káżdy o iey nieśmiertelnośći wrożyć muśi. Wßczeła ſie zá dawnych czáſow Quæſtya / co Páná Pánem bydź pokázuie : y odpowiedział on tykliwy lew / ozdobá Stolice Apoſtolſkiey / iż liberalitas: Principis enim loco indigni ſunt, qui fortunæ muneribus beneficâ manu vti neſciunt. Nie páńſtwo to choć przy doſtátkách/ ktore vdziela ßczypta / mogąc garśćią dáwáć. Lactantius tákże pytány będąc / komu bogátße podſkárbſtwo przyznáć / ieśli owym co ſkárbow przyczyniáią / czyli tym ktorzy ich ná dzieła zbáwienne nie żáluią: dał reſpons vwáżenia godny/ iż poślednieyßy nad pierwßych dáleko bogátßymi: Diuites ſunt, non qui diuitias habent, ſed qui vtuntur illis ad opera iuſtitiæ. Záprawdę táka Podſkárbina oświádczáłá ſie bydź tá świątobliwa Jey Mość / bo oboygu Jch Mćiom nie pochlebnie przyznáć moge/ co *Nazianz.: Orat: 10. de Parentibus S. Cæſarij* piße: Ambo humani, miſericordes, multa tineis & latronibus, & mundi principi eripientes, ab incolatu ad habitationem ſeſe transferebant. Zgadza ſie bowiem Ewángelia ná ſtronie twoie J. W. Gedeonie, ktora áſſekuruie/ iż qui viuit & credit, non morietur; bo y Gedeoná po oddániu ofiáry vbeſpieczono/ *Iudic: 6.* Pax tecum, ne timeas,

Origen: num: 33.

Co Páná Pánem być pokázuie?

Lactant: lib. 2. c. 16. *Komu naſłuśniey podſkárbſtwo przyznáć.*

Nie dáremny tytuł.

Naziánz Orat: 10. de Parēt: S. Cæſar.

timeas, non morieris. Ja záś o J. W. Jey Mći/ nie záwiodę się / wrożąc/ iż ią one Suchedniowe ordynárye do Bráctw/ á práwie codzienne iálmużny vbogim y Zakonnikom/ lubo vmárła świátu/ żywą Bogu/ opowiádáią/ áni ią niebo tytulu prywuie. Jákoż nie dármo Xiążę Apostolskie vsłyszawszy w zálecenia Tabity Mátrony świątobliwey/ iż byłá pełna vczynkow dobrych/ y szczodrze potrzebnym chlebá vdzielálá/ śmiele ná vmárłą záwołał: Surge, powstań; był znáć pewien / iż tá práwowierna ácz vmrze przy vczynkách dobrych / żyć będzie ná wieki : co gdy sie ziśćiło/ dawa rácyą Cypryan ś. czemu ? Quæ laborantibus viduis largita fuerat subsidia viuendi, meruit ad vitam viduarum petitione reuocari. Iż też w niebie tácy żyią/komprobuie cukrousty Doktor w Homiliey dwudźiestey wtorey *in Epist: ad Hæbreos* cudowną rzecz / vdawáiąc iákoby tám szczodrych bez pytánia / Zbáwićielá záś áż zá responsem ná pytánie: Quis est iste Rex gloriæ ? wpuśćić miano : tey/ práwi / duszy / portæ cæli aperiuntur, & illâ intrante, nullus Sanctorum qui portis assistunt audet dicere:Quæ es tu? vel vnde? A że y podskárbstwo v Jálmużnikow nie doczesny tytuł / dowodźi Chryzolog ś. wziąwszy zá fundáment obietnice Páńską/ *Matt:8.* że się w Krolestwie niebieskim wiele gośći przysiędźie do stołu Abráhámowego: Multi ab Oriente & Occidẽte venient & recumbent cum Abraham, Isaac , & Iacob , in Regno cælorum. Z tey bowiem okázyey enkomizuie go Autor Podskárbim/ mowiąc : Abraham in ipsâ cælesti beatitudine fungitur dispensatoris officio, quia semper hic suscepit peregrinos & pauperes Toż mniemam encomium tey pewnie nie skapey Jálmużnicy / kto ią znał káżdy przyznáć muśi/ bo od rozdawánia / nie od zbierániá / Podskárbiną się tytulowáć mogłá ; y godźiłoli się Ceázárowi po-

Tábitá szczodra y po śmierci żyie. Act : 9.

Tákim nie bo otwieráia.

Matth: 8. Szczodrzy y w niebie są Podskarbimi.

Izáákowi o łásce Bo żey z ßczodrobliwości Małżonki, powrożono.

kowi potußyć Izáákowi o miłośierdziu Boskim z ßczodrobliwości przyßłey Małżonki iego: Jeżeli/ práwi/ nie będzie żáłowáć nam/ y wielbłądom/ wody/ per hoc intelligam quòd feceris misericordiam cum domino meo. Czemuż y mnie nie ma śie godźić z ßczodrey MARCYBELLE vbeśpieczáć ciebie J. W. GEDEONIE TRYZNA, o dostąpieniu tu Boskiego miłośierdźia/ y po długim przepędzeniu wieku odziedźiczeniu chwały niebieskiey: ábowiem chleb ktory nie do obozow Mádyáńskich/ ále do Szpitalow y Klaßtorow przed sobą toczyłá/ sámći dopomoże. Náostátek niech y to będźie folgą w żalu/ że nie tylko kocháną Małżonkę/ wßákże y vkoronowáną Męczennicę páńsko wyprawuieß przed Máiestat Boski: gdyż według Chryzostomá ś. Idem est pati ac coronari; y tenże ná przykład monstruiąc Iozephá Pátryárchę ćierpliwego/ probuie/ iż kogo tu dotyka Bog vtrapieniem iákim/ tego do chwały dysponuie: Suscepit seruitutis notam, quem Deus præparauit ad gloriam; w czym nie wydał go y Bernárd ś. zápátrzywßy śie ná Zbáwićielá v Izáiaßá Proroká/ dwoiáko pokázánego/ raz w mękách okrutnych/ drugi w chwale do wypowiedzenia trudney: vrádźi *Sermone primo de verbis Isaiæ*, nie pierwey ćisnąć śie zá nim do chwały áż doznawßy z nim vćierpienia: Intuere prius exaltatum in deserto serpentem, si videre desideras Deum in solio residentem: Ista te visio humiliet, at illa exaltet humiliatum. Jákoż Apostolskie nie moie iest zdánie/ iż ći ktorzy z Pánem vmieráią/ nie omylnie y w niebie żyć będą. Fidelis sermo, si commortui sumus, & conuiuemus; si sustinebimus, & conregnabimus. A że nie wyrodkiem od społ ćierpiących z Chrystusem tá świątobliwa Heroiná byłá/ bo nie vtyskowáłá z żoną Abrahámową/ ráczey z Mágdáleną pod krzyżem Chrystusowym w ćierpli-

Vćierpienie przeznáczeniẽ do chwały.

Isa: 6.

Isa: 53.

2. ad Timoth: 2.

Kto ćierpieć pomaga, ten y krolowáć.

cierpliwośći trwáłá/ możem śię vpewniáć / iż z tymże żyie w chwale / y przyznáć iey / co niektorzy dyßkuruiąc o Jonaßu/ ßczęśliwßymli był ná głębinie / niż w okręćie ? konkludowáli : Felicior Ionas naufragio, quàm mari, quia illum mare reddidit ceto, cetus Deo; boby podobno zdeowa będąc tey ßczęśliwośći nie dostąpiłá. A nie báwiąc dłużey / bośćie śię w pierwßym Kazániu o tym násłucháli/ áni żegnánia stroiąc/ gdyż śię iuż odpráwiło ; konkluduię tákim nagrobkiem / iákiegom śię nád podobną doczytał : Vixit tanquā mortua, mortua est tanquā victura. Zyła codźien práwie vmieráiąc/ vmárłá iákoby żyć záczynáiąc. Jeśliby iednák dla śćisłych sądow Boskich teßcze miedzy śmierćią y żywotem Quárantánę odpráwowáć miáłá/ dopomoż J. W. Pásterzu swey owieczce ápprekuiąc wiecznego odpoczynku : dopomożćie Kápłani y Zakonnicy / osobliwie Brácia moi / ktorzyśćie doznawáli dobroczynney łáski : dopomoż wßystká nabożna Audyencya/ serce y głos do Bogá podniozßy. Odpoczynek wieczny day dußy iey Boże / y świátłość twoia niechay iey świeći ná niesk ończone wieki wiekow.

Szczęśliwßy Ionaß w głębinie, niż w okręćie.

Nagrobek nie pochlebny.

AMEN.

595671 18 000 PLN

E.XIII.25

Bibliotheca
P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej

05167